

HR-DAVŽ-49

Klasifikacijska oznaka: A.5.3.

ARHIVSKI POPIS

OKRUŽNA KOMISIJA ZA UTVRĐIVANJE ZLOČINA
OKUPATORA I NJIHOVIH POMAGAČA VARAŽDIN

1945. – 1946.

Izradila: Ana Tuk
Varaždin, 2023.

SADRŽAJ

OPIS FONDA	1
1. Identifikacija	1
2. Povijest fonda.....	1
3. Sadržaj.....	1
4. Plan sređivanja.....	2
5. Dostupnost i korištenje	2
6. Dopunski izvori u istome arhivu	3
7. Dopunski izvori u drugim arhivima RH	3
8. Bibliografija.....	3
Popis kratica.....	3
Popis pokrata	3
OPIS SERIJA I PODSERIJA.....	4
POPIS TEHNIČKIH JEDINICA.....	6

OPIS FONDA

1. Identifikacija

1.1. Identifikacijska oznaka / signatura	HR-DAVŽ-49
1.2. Klasifikacija	A.5.3.
1.3. Naslov	Okružna komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Varaždin
1.4. Vrijeme nastanka gradiva	1945-1946.
1.5. Razina opisa	fond
1.6. Količina jedinice opisa	1 knjiga; 7,5 kutija (0,80 d/m)

2. Povijest fonda

Nema pouzdanih podataka o povijesti fonda. Za pretpostaviti je da je gradivo predano u Državni arhiv u Varaždinu zajedno s gradivom Narodnog odbora kotara Ludbreg. Naime, na tehničkim jedinicama je kao naziv stvaratelja bio naveden NOK Ludbreg. Gradivo NOK-a Ludbreg preuzeto je u Arhiv u dva navrata. Prvi put, 1953. gradivo je predao sam stvaratelj. U knjizi primljenog gradiva pod brojem 49/1953. navedeno je da je nesređeno gradivo NOK-a Ludbreg iz razdoblja 1945-1952. u količini od tri sanduka preuzeto s tavana zgrade NOK-a Ludbreg. U drugom navratu, 1965. gradivo NOK-a Ludbreg u količini od 175 svežnjeva i 10 knjiga predala je u Arhiv Skupština kotara Varaždin. Preuzimanje je evidentirano pod brojem 205/1965. knjige primljenog gradiva. Primopredajni popisi nisu sačuvani.

U Arhivu je tijekom sređivanja fonda NOK-a Ludbreg utvrđeno da je dio gradiva nastao radom Komisije za ratne zločine kotara Ludbreg i navedeno je gradivo izdvojeno u zaseban fond. Fond je evidentiran 2020. godine pod signaturom HR-DAVŽ- 49. Tijekom sređivanja i obrade fonda 2022-2023. utvrđeno je da najveća cjelina gradiva „Dosjei postupaka utvrđivanja zločina“ nose oznaku Okružne komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Varaždin i da se petnaestak dosjea ne odnosi na područje kotara Ludbreg, već na područje drugih kotareva okruga Varaždin. Shodno navedenom fond je preimenovan u Okružna komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Varaždin. U siječnju 2023. dovršeno je sređivanje, izrađen detaljan arhivski popis i analitički popis serije „Dosjei postupaka utvrđivanja zločina“ u ukupnoj količini od 325 dosjea.

3. Sadržaj

Fond sadrži fragmentarno sačuvanu dokumentaciju Okružne komisije za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Varaždin. Većina sačuvanog gradiva odnosi se na područje kotara Ludbreg i nastala je radom Okružne komisije Varaždin i Komisije za ratne zločine kotara Ludbreg kao nižeg tijela. Ostatak gradiva u količini od pola kutije odnosi se na područje nekoliko ostalih kotara okruga Varaždin: Ivanec, Novi Marof, Varaždin, Krapina, Zlatar, Čakovec i Prelog.

Okružna je komisija prikupljala dokazni materijal pomoću kojeg se sukladno Zakonu o krivičnim djelima protiv naroda i države (SL 66/45, 59/46) utvrđivala odgovornost za počinjene zločine djelatnika oružanih snaga NDH, njemačke vojske i njihovih suradnika tijekom II. svjetskog rata. Za svaki pojedini zločin formiran je dosje. Svaki dosje u pravilu sadrži nekoliko vrsta spisa: 1. prijave žrtava i zapisnike o saslušanju svjedoka pri kotarskim komisijama za ratne zločine, 2. odluke o utvrđivanju zločina Okružne komisije s podacima o žrtvi, odgovornoj osobi i pojedinostima zločina (mjesto, vrijeme, način izvršenja) i 3. prijedlog Okružne komisije javnom tužilaštvu za pokretanje kaznenog postupka, Zemaljskoj komisiji za utvrđivanje zločina okupatora u Zagrebu na znanje i

eventualno izručenje zločinaca prebjeglih u inozemstvo te nadležnoj kotarskoj komisiji kako bi obavijestila podnositelje prijave o tijeku postupka. Osim navedenog pojedini dosjei sadrže obavijesti javnog tužilaštva o pokretanju ili obustavi postupaka, obavijesti da su zločinci u bijegu ili da su presudom Vojnog suda već osuđeni na smrtnu kaznu, potraživanja popisa imovine ratnih zločinaca za potrebe sekvestracije i konfiskacije, rješenja Okružnog suda o stavljanju imovine optuženih pod privremenu upravu Okružne uprave narodnih dobara Varaždin i sl. Sačuvano je ukupno 325 dosjea od čega se 308 dosjea odnosi na zločine počinjene na području kotara Ludbreg, 11 na području kotara Novi Marof, 4 na području kotara Varaždin i 2 na području kotara Ivanec. Pored dosjea fond sadrži gradivo Komisije za ratne zločine kotara Ludbreg kao što su razni izvještaji o tijeku rata i počinjenju zločina na području kotara Ludbreg, popise žrtava, Židova, smrtno stradalih, osoba kojima je imovina sekvestrirana ili konfiscirana i osoba koloniziranih na posjede protjeranih vlasnika. Imenik žrtava Komisije za ratne zločine kotara Ludbreg vođen je kao abecedno kazalo prema prezimenu stvarne ili kolateralne žrtve (npr. osobe koja je u ratu izgubila člana obitelji). U imeniku je evidentirano ime počinitelja i kratak opis zločina te iznos počinjenje štete. Osim navedenog fonda sadrži jedan dosje s korespondencijom Okružne s kotarskim komisijama (Čakovec, Ivanec, Krapina, Ludbreg, Novi Marof, Prelog i Zlatar) o svećenicima koji su surađivali s okupatorom.

4. Plan sređivanja

Kada se prišlo sređivanju fond se sastojao uglavnom od dosjea i od nesređenog, pomiješanog gradiva malog obima koje je nastalo radom Komisije za ratne zločine kotara Ludbreg. Detaljnim pregledom ustanovljeno je da se većina dosjea odnosi na zločine počinjene na području kotara Ludbreg, a svega petnaest dosjea na područje kotareva Ivanec, Novi Marof i Varaždin. Svaki dosje imao je spisovodstveni broj Okružne komisije, ali bez registraturnog pomagala pretraživanje je bilo otežano. Kako bi se olakšalo korištenje gradiva odlučeno je da se svakom dosjeu pridruži nova brojčana oznaka (signatura) i izradi analitički popis dosjea s imenom, prebivalištem, mjestom djelovanja i službenim položajem osobe osumnjičene za zločin i imenom i prebivalištem žrtve. Od dosjea je formirana serija strukturirana na četiri podserije prema nazivu kotara u kojem je zločin počinjen.

Za razliku od dosjea koji se sastoje od određenih vrsta spisa (prijave zločina, zapisnika o saslušanju svjedoka, odluka o utvrđivanju zločina, prijedloga za daljnje postupanje) i koji se odnose na područje određenog kotara u sastavu okruga Varaždin, jedan dosje sadrži korespondenciju Okružne s nekoliko kotarskih komisija o suradnji svećenika s ustaškim vlastima. S obzirom na specifičnost sadržaja i na činjenicu da se odnosi na područje nekoliko kotareva taj je dosje izdvojen od ostalih i formiran kao zasebna serija.

Od ostatka gradiva nastalog radom Komisije za ratne zločine kotara Ludbreg oblikovana je posebna serija koja sadrži izvještaje o zločinima i razne popise osoba, uglavnom žrtava. Od svakog spisa formirana je zasebna podserija te je serija Komisija za ratne zločine kotara Ludbreg u konačnici podijeljena na devet podserija na razini predmeta.

Po obradi konačan slijed serija glasi:

1. Korespondencija s kotarskim komisijama o suradnji svećenika s ustaškim vlastima
2. Komisija za ratne zločine za kotar Ludbreg
3. Dosjei postupaka utvrđivanja ratnih zločina

5. Dostupnost i korištenje

Gradivo je nastalo prikupljanjem istražne dokumentacije prije pokretanja krivičnog postupka protiv osoba osumnjičenih za ratne zločine i sadrži podatke osobne naravi i podatke o trećim osobama. Sukladno čl. 19 Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (NN 61/18) osobni podaci u javnom arhivskom gradivu dostupni su za korištenje 100 godina od rođenja osoba ili nakon smrti osobe na koju se podatak odnosi odnosno 70 godina od nastanka gradiva ukoliko datum rođenja ili smrti osobe nisu poznati. Većina osoba čiji su podaci sadržani u gradivu rođena je prije više od 100 godina. Za pojedine osobe ne može se utvrditi datum rođenja odnosno smrti. U takvim slučajevima primjenjuje se odredba o 70 godina od nastanka gradiva. S obzirom da je od nastanka gradiva prošlo više od 70 godina gradivo je dostupno za uporabu.

6. Dopunski izvori u istome arhivu

HR-DAVŽ-651 Okružni narodni odbor Varaždin (1945-1947.) 1945-1947.
HR-DAVŽ-652 Okružna uprava narodnih dobara (1945-1946.) 1945-1946.

7. Dopunski izvori u drugim arhivima RH

HR-HDA-306 Zemaljska komisija za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača Hrvatske (1944-1947.) 1944-1947.

8. Bibliografija

Dretar, Milivoj. „Tragom nestale židovske zajednice,“ *Historia Varasdiensis: časopis za varaždinsku povjesnicu* 1 (2011): str. 195-213.
Dretar, Milivoj. „Svjedočanstva o stradanju ludbreških Srba (1941. – 1945.),“ *Podravski zbornik* 40 (2014): str. 73-84.

Popis kratica:

br. broj
čl. članak
d/m dužni metar
knj. knjiga
kut. kutija
sl. slično
str. strana

Popis pokrata:

DAVŽ Državni arhiv u Varaždinu
HR Hrvatska
NN Narodne novine
NOK narodni odbor kotara
PTS Poglavnikov tjelesni sdrug (zdrug)
SL Službeni list

OPIS SERIJA I PODSERIJA

SIGNATURA	NAZIV ARHIVSKE JEDINICE	RAZDOBLJE	KOLIČINA	BROJ TEHNIČKE JEDINICE	NAPOMENA
1.	Korespondencija s kotarskim komisijama o suradnji svećenika s ustaškim vlastima	1946.	0,1 kut.	kut. br. 1	spisovodstvena oznaka premeta: 1566
2.	Komisija za ratne zločine za kotar Ludbreg	1945-1946.	1 knj., 0,4 kut.		
2.1.	Šematizam upravnih vlasti i dužnosnika te domaćih i stranih vojnih formacija za vrijeme II. svjetskog rata na području kotara Ludbreg	b.g.	0,05 kut.	kut. br. 1	
2.2.	Imenik žrtava	1945.	1 knj.	knj. br. 1	u kutiji br. 1
2.3.	Popis zločinaca i žrtava	1945-1946.	0,1 kut.	kut. br. 1	u rukopisu Popis obuhvaća zločince i žrtve evidentirane do ožujka 1946. Popis žrtava podijeljen je na popise ubijenih, mučenih, interniranih, deportiranih, opljačkanih i bombardiranih.
2.4.	Popis Židova	1946.	0,05 kut.	kut. br. 1	Pored imena i prezimena navedena je dob, narodnost, zanimanje, bračni status i prebivalište Židova te vrsta zločina koja je nad njima počinjena.
2.5.	Elaborat o povijesnom pregledu događaja za vrijeme okupacije u kotaru Ludbreg	b.g.	0,1 kut.	kut. br. 1	U elaboratu su opisani zločini iz dosjea postupaka utvrđivanja ratnih zločina.
2.6.	Izveštaj o ratnim zločinima na području kotara Ludbreg	1945.	4 lista	kut. br. 1	
2.7.	Popis smrtno stradalih osoba	b.g.	2 lista	kut. br. 1	
2.8.	Popis osoba (ratnih zločinaca) kojima je imovina sequestrirana i konfiscirana	1945-1946.	0,05 kut.	kut. br. 1	
2.9.	Popis kolonista naseljenih na posjede protjeranih vlasnika	1945.	0,05 kut.	kut. br. 1	Popis sadrži nazive kolonista i naselja u koje su naseljeni.
3.	Dosjei postupaka utvrđivanja ratnih zločina	1945-1946.	7 kut.		Prilikom sređivanja izrađen je analitički popis dosjea.
3.1.	Dosjei za područje kotara Ivanec	1945-1946.	0,1 kut. (2 dosjea)	kut. br. 1	
3.2.	Dosjei za područje kotara Ludbreg	1945-1946.	6,5 kut. (308 dosjea)	kut. br. 2-8	

3.3.	Dosjei za područje kotara Novi Marof	1945-1946.	0,3 kut. (11 dosjea)	kut. br. 1	
3.4.	Dosjei za područje kotara Varaždin	1945-1946.	0,1 kut. (4 dosjea)	kut. br. 1	

POPIS TEHNIČKIH JEDINICA

KNJIGA

BROJ KNJIGE	SIGNATURA	NAZIV ARHIVSKE JEDINICE	RAZDOBLJE	NAPOMENA
1	2.3.	Imenik žrtava	1945.	u kutiji br. 1

KUTIJE

BROJ KUTIJE	SIGNATURA	NAZIV ARHIVSKE JEDINICE	RAZDOBLJE	RASPON
1	1.	Korespondencija s kotarskim komisijama o suradnji svećenika s ustaškim vlastima	1946.	
	2.1.	Šematizam upravnih vlasti i dužnosnika te domaćih i stranih vojnih formacija za vrijeme II. svjetskog rata na području kotara Ludbreg	b.g.	
	2.2.	Imenik žrtava	1945.	
	2.3.	Popis zločinaca i žrtava na području kotara Ludbreg	1945-1946.	
	2.4.	Popis Židova s područja kotara Ludbreg	1946.	
	2.5.	Elaborat o povijesnom pregledu događaja za vrijeme okupacije u kotaru Ludbreg	b.g.	
	2.6.	Izvještaj o ratnim zločinima na području kotara Ludbreg	1945.	
	2.7.	Popis smrtno stradalih osoba	b.g.	
	2.8.	Popis osoba (ratnih zločinaca) kojima je imovina sequestrirana i konfiscirana	1945-1946.	
	2.9.	Popis kolonista naseljenih na posjede protjeranih vlasnika	1945.	
	3.1.	Dosjei postupaka utvrđivanja ratnih zločina za područje kotara Ivanec	1945-1946.	1 - 2
	3.3.	Dosjei postupaka utvrđivanja ratnih zločina za područje kotara Novi Marof	1945-1946.	1 - 11
	3.4.	Dosjei postupaka utvrđivanja ratnih zločina za područje kotara Varaždin	1945-1946.	1 - 4
2	3.2.	Dosjei postupaka utvrđivanja ratnih zločina za područje kotara Ludbreg	1945-1946.	1 - 40
3				41 - 90
4				91 - 150

5				151 - 200
6				201 - 240
7				241 - 280
8				281 - 308